

Stockholm 27 juli 2025

Remissvar från #utanskyddsnät Frihet från våld, förtryck och utnyttjande (sou 2025:28)

Vi som lämnar detta remissvar är kvinnor med egen erfarenhet av missbruk, kriminalitet, prostitution, psykisk ohälsa och hemlöshet. Vi vet hur våld, övergrepp och förtryck ser ut i verkligheten – hur det känns att inte bli trodd, inte få hjälp och att leva i ett system som ofta sviker snarare än skyddar. En del av oss lever fortfarande med våld i vår vardag.

Vi välkomnar att utredningen lyfter flera viktiga delar av det våld som drabbar kvinnor i utsatta situationer. Samtidigt anser vi att våra verkliga erfarenheter och behov fortfarande inte tillräckligt genomsyrar strategin. Vår grupp har ofta varit osynliggjord, misstänkliggjord eller utestängd från insatser – trots att vi tillhör dem som är mest utsatta för våld, övergrepp och förtryck.

Vi ställer oss bakom en jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter. Samtidigt måste en samlad strategi också tydligare inkludera vår grupp, som är starkt våldsutsatt.

Vi står fast vid våra tidigare svar som referensgrupp att hedersrelaterat våld inte bör brytas ut och särbehandlas. Vi instämmer i den synpunkt som framställs i utredningens sammanfattning "Det är också viktigt att alla aktörer som arbetar med genomförandet av strategin uppmärksammar den särskilda utsatthet eller sårbarhet som kan påverka att människor utsätts för våld, till exempel funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsidentitet, könsuttryck eller missbruk och beroende och som också påverkar individers möjlighet till stöd och skydd".

Vi ser också positivt på formuleringar som att våld inte bara sker i nära relationer utan också kan utföras av obekanta i det privata och offentliga, ett perspektiv som kan lyftas mer i utredningen liksom psykisk misshandel som ofta kan vara nedbrytande.

Vi anser att digitalt våld bör lyftas tydligare och perspektivet utvecklas kring vilka former det kan ta och hur det kan se ut.

Vi skulle också se att det utvecklas mer digitala verktyg för att enklare fånga upp människor som lever i utsatthet.

Vi är vana vid att våld också kan komma från myndigheter och institutioner, strukturellt och individuellt. Att de som ska hjälpa lika gärna kan bli förövare. Poliser, vården, ambulanspersonal, hemtjänst och andra.

Lämplighetskontroller (utöver utdrag ur belastningsregister) på personal som arbetar med våldsutsatta inom vård, behandling, polis och rättsväsende borde genomföras. Personal med egen erfarenhet och kunskap är av stort värde.

Utöver ovan framförda synpunkter har vi också dessa tillägg

Våldet mot oss tas inte på allvar

Våldet vi utsätts för – i form av övergrepp, hot, förnedring och utnyttjande – möts ofta med misstänksamhet eller likgiltighet. Socialtjänst och vårdpersonal tolkar ibland våldet som en konsekvens av vår livsstil, snarare än som brott som samhället är skyldig att agera mot.

Vi efterfrågar:

- Att våld mot kvinnor i prostitution, hemlöshet eller missbruk erkänns som allvarligt våld och bemöts som sådant av myndigheter.
- Att socialtjänsten får tydliga uppdrag och riktlinjer för att erbjuda stöd även vid aktivt missbruk eller psykisk ohälsa.

Vi behöver tillgång till verkliga skydd och insatser

Många av oss utesluts från skyddade boenden på grund av vår livssituation. Det saknas långsiktiga, trauma-anpassade boenden och insatser som förstår kopplingen mellan våldsutsatthet, beroende och psykisk ohälsa.

Vi föreslår:

- Att regeringen satsar på specialiserade skyddade boenden för kvinnor med samsjuklighet och beroendeproblematik.

- Att tvärprofessionella insatser prioriteras – där socialtjänst, beroendevård, kriminalvård och psykiatri samverkar utan att lägga ansvaret på individen.

Vi har inte bara erfarenheter av utsatthet – vi har överlevt, organiserat oss och vet vad som fungerar. Vi ber regeringen att gå från att lyssna till att släppa in oss. Arbetet mot våld, förtryck och utnyttjande blir inte effektivt utan att inkludera de mest utsatta kvinnornas röster – som våra.

Vi står gärna till förfogande för fortsatt dialog, medverkan och samverkan i arbetet med att implementera den föreslagna strategin.
